

Lärarhandledning inför workshop - Samtycke, ömsesidighet och sexuellt våld

Beskrivning av passet

Bland unga finns det en stor utsatthet för sexuellt våld. En av fyra personer har utsatts för sexuella övergrepp någon gång under uppväxten. Bland tjejer är det en av tre (Allmänna barnhuset, 2022).

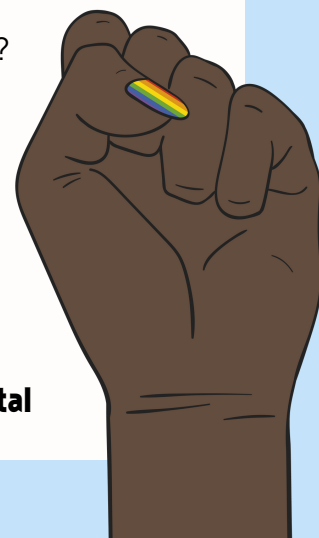
Vår workshop är våldsförebyggande genom att både ta upp sexualitet ur ett hälsofrämjande perspektiv där ämnen som samtycke och ömsesidighet tas upp och riskperspektiv där sexuellt våld, lagar och stödmöjligheter presenteras.

Genom att öppna upp samtal om ämnen som ofta är tabu och skuldbelagda är skolpassens syfte att ge eleverna kunskaper om gränserna mellan ömsesidigt sex och sexuellt våld och vart man kan få stöd om dessa gränser överskrids. Skolpassen vänder sig till alla elever oavsett könsidentitet, till de som utsätts och de som utsätter.

Praktiskt om passet

- Passet är 2 h med en paus i mitten
- **I första delen av passet går vi igenom:**
 - Vad är sex?
 - Vad är ömsesidighet?
 - Vad är samtycke?
 - Ja- och Nej-signaler - hur kan man se om någon vill eller inte?
- **I andra delen av passet går vi igenom:**
 - När det inte längre är sex utan sexuellt våld
 - Lagstiftningen - hur ser den ut i Sverige?
 - Polisanmälan, domstol och vården
 - En övning som sammanfattar allt vi gått igenom
 - Vart man kan söka stöd

Vi stannar alltid minst en kvart efter workshopen för att kunna ta emot stödsamtal

Inför passet

Det är viktigt att förbereda eleverna inför ett besök av oss, dels för att de ska känna sig tryggare inför att möta oss, dels för att det vi pratar om behöver knytas samman med den ordinarie undervisningen.

Förbereda eleverna inför passet:

- Reflektera tillsammans med eleverna varför detta står med i läroplanen och varför det är viktigt att prata om:
 - Här kan olika lagar och förordningar stötta upp samtalet, t.ex. de sexuella och reproduktiva rättigheterna (FN) och den nationella strategin för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (Folkhälsomyndigheten).
 - Gör gärna eleverna delaktiga - samla in anonymt vad de tycker är viktigt när det kommer till det här ämnena.

Praktisk förberedelse inför passet:

- Informera om det praktiska frågorna för eleverna:
 - Passet är 2 h och består både av föreläsning och samtal.
 - Ingen kommer kräva att eleverna pratar enskilt inför klassen utan samtalen kommer att ske tillsammans i små grupper och sedan lyftas i helklass (om man vill). Passet går inte in på privata erfarenheter.
 - Samla gärna in klassens mobiltelefoner innan vi från jouren kommer.
 - Vi har fri placering - eftersom att vi vet att det kan vara så att man har erfarenhet av att bli utsatt (kanske också av någon i klassen). Vi pratar om ämnen som är känsliga, vilket gör det viktigt att vi ökar på tryggheten hos de deltagande eleverna.
 - Om någon blir ensam, frågar vi den eleven om den kan sätta sig där den känner sig bekväm - märker vi av att det inte finns någon sådan plats så pratar vi med eleven enskilt under diskussionsövningarna. Allt för att det är så viktigt att man ska känna sig så trygg som möjligt under passets gång.

OBS: Se till att en i skolpersonalen finns tillgänglig utanför klassrummet under själva workshopen

Lektion innan vi kommer (exempel)

Ett exempel på hur en lektion innan vår workshop kan se ut är att börja presentera de grundläggande sexuella och reproduktiva rättigheterna (SRHR) och sedan diskutera dem med klassen:

- Respekteras i sin kroppsliga integritet, sitt privatliv och sitt personliga självbestämmande fritt få definiera sin egen sexualitet, inklusive sexuell identitet, könsidentitet och könsuttryck avgöra om och när man vill vara sexuellt aktiv
- välja sina sexualpartners
- ha säkra och njutbara sexuella upplevelser
- välja om, när och med vem man ska ingå äktenskap
- avgöra om, när och hur man vill ha barn och hur många barn man vill ha
- ha tillgång till information, resurser, tjänster och det stöd som krävs för att uppnå det ovanstående, genom hela livet, utan risk för diskriminering, tvång, utnyttjade eller våld.

Låt eleverna diskutera tillsammans:

- För vem/vilka är de här rättigheterna verklighet idag? För vilka är det inte det? Varför är det inte verklighet för alla?
- Vad är det som hotar de här rättigheterna?
- Vad behövs för att de här rättigheterna ska vara verklighet för alla?
- Vad behöver unga idag för information och verktyg av skolan för att de här rättigheterna ska uppfyllas livet ut?